

Nr 94

Av herr Westberg m. fl., om anslag för ökad upplysningsverksamhet rörande tobakens skadeverkningar bland ungdom, m m.

(Lika lydande med motion nr 70 i Första kammaren)

Tobaksbruket har sedan länge ansetts som en hälsorisk. Särskilt cigarrettrökningen har genom de resultat, som forskningen på området uppvisat, framstått som en betydande hälsofara. Den sammanställning av olika forskningsresultat — man bygger på sju separata undersökningar — som det amerikanska hälsoministeriets expertkommitté nyligen framlagt visar t. ex. att cigarrettrökningen är den viktigaste orsaken till lungcancer. Lika klart orsakssammanhang anser sig kommittén kunna konstatera, när det gäller kronisk bronchitis. Rökningen är, när det gäller denna sjukdom, en betydligt större fara än atmosfäriska föroreningar, fabriksrök etc.

Pip- och cigarrökarna riskerar också sin hälsa men inte i samma utsträckning som cigarrettrökarna. Kommittén anser sig kunna fastslå att det finns ett direkt samband mellan piprökning och läppcancer.

Den återopade kommittérapporten bekräftar de resultat man kommit till vid forskning i vårt eget land och i andra europeiska länder, t. ex. England.

Mot denna bakgrund måste det anses som högst oroande att tobakskonsumtionen och då särskilt cigarrettkonsumtionen med något enstaka undantag ökar år efter år i vårt land. Det omvittnas från skilda håll att tobaksbruket ökar särskilt kraftigt i de yngre åldrarna. Då vanerökningen grundlägges tidigt, blir hälsoriskerna ännu större. Det måste anses som ett viktigt samhällsintresse att söka motverka tobaksrökningen bland de unga, samtidigt som det är angeläget för ungdomarna själva att undvika de hälsorisker, som tobaksbruket medför.

Men det är inte endast från hälsosynpunkt eller från hygieniska synpunkter som tobaksbruket är en fara för de unga. Det har även ekonomiska och moraliska aspekter. När fickpengarna inte räcker till för att fylla behovet av tobak, frestas de unga att på oärligt sätt komma över tobaksvaror eller pengar för inköp av sådana varor. Domare vid barnavårdsmyndigheter runtom i landet kan intyga detta.

Det är med hänsyn till såväl hälsoriskerna som till övriga här berörda omständigheter angeläget, att vi överväger vilka åtgärder som kan tänkas motverka tobaksbruket över huvud taget men särskilt när det gäller att motverka de ungas tobakskonsumtion.

Den främsta vägen måste nu som tidigare bli upplysning och undervisning om tobaksrökningens skadliga verkningar, och det är med stor tillfredsställelse vi konstaterar att medicinalstyrelsen tillsatt en expertgrupp som skall belysa sambandet mellan tobaksrökningen och hälsotillståndet och med uppgift att även utarbeta underlag för en planerad propagandakampanj mot tobaksrökning bland barn och ungdom.

Det är enligt vår mening av synnerlig vikt att kommitténs arbete inte hämmas av brist på medel. Upplysningsverksamheten måste breddas och intensifieras. Skolans möjligheter bör givetvis utnyttjas i full utsträckning, men lika viktigt är att våra massmedia — pressen, radio och TV — kommer till ökad användning. Härvid bör uppmärksammas att det inte är tillfyllest med något enstaka program eller någon enda annonsserie, utan tobaksrökningens skadeverkningar måste bli föremål för en planmässig och kontinuerlig belysning även i massmedia. Det är av synnerlig vikt att en på detta sätt genomförd upplysningskampanj följes upp.

Men även om vi kan ställa stora förhoppningar till en på detta sätt utökad och intensifierad upplysningsverksamhet, vet vi av erfarenhet att möjligheterna att nå resultat på den vägen är begränsade. Även andra åtgärder är erforderliga.

För att kunna anvisa nya vägar i kampen mot tobaksbruket torde en utredning vara nödvändig. Men en sådan utredning får dock inte förhindra att upplysningsverksamheten redan nu intensifieras.

Kungl. Maj:t har under femte huvudtiteln föreslagit ett oförändrat anslag till Upplysning om tobaksrökningens skadeverkningar. Enligt vår uppfattning bör anslaget under nästa budgetår fördubblas från nuvarande 500 000 kr. till 1 milj. kr. Anslaget till hälsovårdsupplysning bör således höjas till 1 400 000 kr.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte

1. till *Hälsovårdsupplysning* för budgetåret 1964/65 under femte huvudtiteln anvisa ett med 500 000 kr. utökad reservationsanslag av inalles 1 400 000 kr. i syfte att åstadkomma en omfattande upplysningskampanj mot tobaksbruket bland ungdom; samt

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en skyndsamt utredning angående möjligheterna att begränsa tobakskonsumtionen.

Stockholm den 21 januari 1964

Bengt Börjesson

i Falköping

M. Berglund

Olle Westberg

Daniel Wiklund